

Deklinace neuter

a) substantivní deklinace

1. vzor tvrdý: *město*

➤ Lsg. *-ě(e), -u, -ě(e)/-u*:

- **koncovka *-ě(-e)*** je vývojově starší, spojena s konsonantickými alternacemi (starší slov. zásoba: *v hnízdě*, sufix *-dlo*: *o sedadle*)

- **koncovka *-u*** většinou u slov se sufixy *-stvo, -ko, -čko, -ivo* (*o panstvu, jablku, městečku, barvivu*) + slova neutvořená, slova přejatá (*v šeru, o procentu*)

dubletu *-ě(e)/-u* má přesně nevymezená skupina slov, např. *o mléku / v mléku, o jaru / na jaře*

➤ Lpl. *-ech, -ách, -ích/-ách*:

- **koncovka *-ech***: *divadlech, těstech, pásmech ...*

- **koncovka *-ách***: u zdobnělin: *o kolečkách* a u zakončení na veláru před koncovkou *-o* (*po tangách, po suchách*)

- **dubleta *-ích/-ách***: u sufixu *-sko, -isko* (*střediscích/střediskách*)

➤ **oko, ucho, koleno, rameno** – v sg. vzor *město*

oči, uši, kolena, ramena – v pl. v některých pádech **duálové** tvary, jde-li o názvy částí těla (*očima, ušima, kolenou, ramenou*)

zastarale *rámě* (vz. *kuře*)

2. vzor měkký: *moře*

➤ Gpl. *-í, -Ø*

- **koncovku *-í*** má většina jmen vz. *moře*

- **koncovka nulová** je u jmen se sufixem *-iště* (*sídlíšť, kromě hřišť/hřišťtí*)

3. vzor *stavení*

velká homonymie tvarů

4. vzor *kuře*

smíšený typ – část tvarů jako typ měkký (*ruže*), část jako typ tvrdý (*žena*)

názvy mláďat, nedospělých částí rostlin a některá další (*štěně, poupě, koště*)

Pozor!

léto – v pl. zkrácené tvary ve významu „roky“ (*mnoho let*), nezkrácené tvary ve významu roční období (*léta, létům*)

nebesa (vz. *město*), ale *na nebesích*

století – v pl. *století/staletí*

dítě – v sg. rod střední (vz. *kuře*), v pl. rod ženský (vz. *kost*)

hrabě, kníže – v sg. maskulinum živ., v pl. neutrum (vz. *kuře*)

b) adjektivní deklinace

typ *mladý*: *vstupné, nájemné, školné, Jílové*

typ *měkký*: *telecí, hovězí, Strašecí*